

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Кіровоградської
міської ради
від «___» _____ 20___ року
№ _____

ПРОГРАМА
соціальної підтримки, розвитку
та становлення сімей, дітей та молоді
м. Кіровограда на 2012 рік

I. Пояснювальна записка

1. 1. Аналіз розвитку галузі за попередній період

Станом на 08.12.2011 року при Кіровоградському міському центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді діють 8 спеціалізованих формувань, головним завданням яких є надання психологічних, соціально-педагогічних, соціально-медичних, соціально-економічних, інформаційних і юридичних послуг сім'ям, дітям та молоді міста Кіровограда.

1.1.1. Соціальна робота з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах:

Протягом 2011 року в м. Кіровограді виявлено 100 сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах, загалом на обліку при КМЦСССДМ перебувають 293 сім'ї (у 2010 році - 277 сімей), під соціальним супроводом – 52 сім'ї. Протягом зазначеного періоду сім'ям даної категорії надано 1602 послуги, за відповідний період минулого року – 1165, таким чином, позитивна різниця становить 437 соціальних послуг індивідуального характеру.

З позитивним результатом з соціального супроводу було знято 30 сімей (у 2010 році - 12), без досягнення позитивного результату знято 9 сімей (у 2010 році - 10).

1.1.2. Розвиток і підтримка сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування:

Станом на 08.12.2011 р. у місті Кіровограді офіційно зареєстровано 533 особи з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на первинному обліку (у 2010 р. - 264 особи).

Протягом 2011 року з метою розвитку нових форм сімейного виховання відібрано та направлено на відповідне навчання 2 сім'ї та 2 особи – кандидати у прийомні батьки, загальна кількість прийомних сімей, які знаходяться під соціальним супроводженням установи, складає 34 прийомні сім'ї – найбільша кількість серед населених пунктів області, та 1 дитячий будинок сімейного типу (далі – ДБСТ), до яких влаштовано 55 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Сім'ям опікунів (піклувальників) надано 960 адресних соціальних послуг (310 послуг за відповідний період 2010 р.), проінспектовано 76 сімей даної категорії.

1.1.3. Профілактика раннього соціального сирітства:

Станом на 08.12.2011 р. до Кіровоградського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді надійшло 11 повідомлень про жінок, які мають намір відмовитись від новонародженої дитини.

В результаті роботи, проведеної спеціалістами Центру, а також враховуючи комплексний характер профілактики соціального сирітства, яка

здійснюється ними на території міста, зокрема поширення відповідних друкованих матеріалів, співпрацю з місцевими засобами масової інформації, проведення бесід та відеолекторіїв у пологових стаціонарах міста, 5 жінок змінили своє рішення, таким чином, дитина залишилася в сім'ї.

1.1.4. Соціальна робота з неповнолітніми та молоддю, які засуджені до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та з тими, що звільнилися у зв'язку із закінченням терміну відбування покарання:

Протягом 2011 р. на обліку при кримінально – виконавчих інспекціях перебувають 467 осіб, з числа неповнолітніх (16 осіб) та молоді, які скоїли злочин і умовно засуджені.

Спеціалістами Центру протягом зазначеного періоду проведена значна робота із профілактики рецидиву правопорушень, сприяння адаптації даної категорії клієнтів у соціумі, в тому числі сприяння в отриманні реєстрації, рекомендації щодо працевлаштування тощо. Всього надано 1787 послуг 382 особам, засудженим до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі.

Проведено 12 інспектувань сімей, де проживають особи, звільнені з місць позбавлення волі у зв'язку із закінченням терміну відбування покарання. В ході зазначених інспектувань 13 особам надано 56 індивідуальних послуг, забезпечено соціальний супровід однієї сім'ї.

1.1.5. Соціальна робота з дітьми та молоддю з особливими потребами:

Протягом 2011 р. соціальною роботою спеціалістів Центру охоплено 162 особи з числа дітей та молоді з особливими потребами, надано 176 індивідуальних послуг. Одній сім'ї, яка, виховуючи дитину-інваліда, перебуває під соціальним супроводом, надано 8 адресних соціальних послуг.

Клієнти зазначеної категорії охоплені різними видами роботи, зокрема забезпечено їх участь у фестивалі для дітей з особливими потребами «Почуйте всі», надано подарунки до Дня знань тощо.

1.1.6. Волонтерська діяльність

У здійсненні практичної соціальної роботи на території м. Кіровограда неабияку допомогу спеціалістам Центру надають волонтери з числа студентської молоді.

Протягом 2011 р. в якості волонтерів з Кіровоградським міським ЦСССДМ співпрацювали 22 особи, діє «Волонтерський театр», зазначені особи беруть активну участь у масових заходах, які проводяться на території міста, несучи в маси ідеї здорового, повноцінного, орієнтованого на взаємодопомогу та взаємопідтримку життя.

1.1.7. Діяльність Мобільного консультаційного пункту соціальної роботи

У 2011 році в рамках діяльності даного спеціалізованого формування Кіровоградського міського ЦСССДМ здійснено 17 виїздів, охоплено соціальною роботою 56 сімей, надано 358 індивідуальних послуг та проведено 17 групових заходів для 169 учасників.

Зокрема, рейдові виїзди спільно зі службою у справах дітей Кіровоградської міської ради та співробітниками Кіровоградського МВ УМВС України в Кіровоградській області з метою:

- профілактики бродяжництва у дитячому та молодіжному середовищі;
- профілактики пропусків занять учнями загальноосвітніх закладів міста без поважних причин;
- профілактики вживання алкогольних напоїв та наркотичних речовин дітьми та молоддю;
- профілактики перебування неповнолітніх у нічний час без супроводу дорослих на вулиці тощо.

1.1.8. Соціально-профілактична робота зі споживачами наркотичних речовин

Протягом 2011р. спеціалістами Центру надано 713 послуг 358 клієнтам, які звернулися з проблемами відчуття самотності, труднощами у спілкуванні з оточуючими, втратою життєвих орієнтирів, дисгармонією в сімейних стосунках.

Спеціалістом було надано 2849 індивідуальних послуг особам, які звернулися з питаннями, що стосувалися першої допомоги при передозуванні, відмови від вживання наркотиків та переходу до менш важких наркотичних речовин, правил особистої гігієни та зменшення ризику ВІЛ інфікування.

Протягом 2011 р. було здійснено обмін 7275 шт. шприців на 7275шт. використаних. В ході роботи було надано допомогу 358 споживачам ін'єкційних наркотиків.

Зазначимо, що на впровадження заходів галузевої програми на 2011 рік міським бюджетом було виділено 100,00 тис. грн., що майже у п'ятеро менше реальної потреби Центру.

Незважаючи на нестачу фінансування, здійснюючи у 2011 році соціальну роботу з дітьми, молоддю та сім'ями, спеціалісти Кіровоградського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді впроваджували нові форми та моделі надання соціальних послуг дітям, молоді та сім'ям відповідно до їхніх потреб.

Всього протягом 2011 року проведено 622 групові заходи за участі 11683 осіб та надано 13337 індивідуальних послуг.

1.1.9. Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, які виховуються у Кіровоградському дитячому будинку «Барвінок» та загальноосвітній школі – інтернат І-ІІІ ст. Кіровоградської міської ради Кіровоградської області

Протягом 2011 р. з метою забезпечення соціальної адаптації, профілактики девіантної поведінки, соціально-небезпечних хвороб тощо спеціалістами Центру у зазначених закладах проведено 39 групових заходів (лекції, бесіди, відеолекторії), якими охоплено 487 осіб. Надано 236 індивідуальних послуг різного соціального спрямування.

1. 3. Головні проблеми розвитку

Головними проблемами розвитку КМЦСССДМ є:

- питання забезпечення необхідним фінансуванням соціальних програм – заходів, спрямованих на соціальну підтримку, розвиток та становлення сімей, дітей та молоді м. Кіровограда, вирішення якого дозволить значно розширити та диференціювати обсяги позитивного впливу діяльності Кіровоградського МЦСССДМ, спрямованої на допомогу соціально незахищеним категоріям населення м. Кіровограда;
- питання закріплення за установою автотранспорту або вирішення питання пільгового проїзду міським транспортом соціальних працівників Центру, відсутність якого унеможливорює оперативне реагування на вирішення термінових проблем сімей, дітей та молоді, які опинились в складних життєвих обставинах (загроза суїциду, попередження насильства в сім'ї, соціальне інспектування неблагополучних сімей, відмова від новонароджених дітей та інше).

1. 4. Цілі і пріоритети розвитку у 2012 році

Керуючись Законом України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», враховуючи завдання, визначені в програмі «Центральний регіон – 2015», та прагнучи до вирішення нагальних проблем сьогодення у сфері державної політики щодо молоді, дітей та сім'ї, пріоритетними напрямками роботи Кіровоградського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді є:

- раннє виявлення, облік, ведення банку даних та соціальний супровід сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах;
- соціальний патронаж багатодітних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах;
- підготовка до самостійного життя, соціальна адаптація, соціальний супровід дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, із числа учнів старших класів та випускників інтернатних закладів;

- здійснення соціальної роботи, спрямованої на запобігання відмовам від новонароджених дітей, соціальна підтримка вагітних жінок та жінок з новонародженими дітьми;
- пошук, відбір, направлення на навчання та забезпечення соціального супроводу прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу (ДБСТ);
- соціальна підтримка ВІЛ-інфікованих вагітних жінок, дітей, молоді та членів їх сімей;
- здійснення соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями;
- здійснення соціально-профілактичної роботи щодо запобігання правопорушенням та соціально небезпечним хворобам у дитячому та молодіжному середовищі, в тому числі серед груп ризику, подолання їх наслідків, формування навичок здорового способу життя;
- надання соціальних послуг та здійснення соціального патронажу неповнолітніх та молоді, які перебувають або звільняються з місць позбавлення волі;
- профілактика ВІЛ серед дітей, молоді груп ризику, сімей шляхом здійснення міських заходів, проектів та акцій;
- активізація міської громади (громадських, благодійних, релігійних організацій) щодо підтримки у реалізації соціальних програм, проектів, заходів з метою підвищення потенціалу сімей, дітей, молоді;
- підтримка та розвиток волонтерського та молодіжного руху в реалізації соціальної політики м. Кіровограда;
- підтримка та реалізація соціальних програм і проектів в контексті забезпечення соціального обслуговування та соціальної реабілітації сімей і осіб, які опинились у складних життєвих обставинах (надання соціальних послуг особам та сім'ям з проблемами алко-, наркозалежності; насильства; ВІЛ/СНІД; дітям, позбавленим батьківського піклування; дітям-сиротам з числа випускників інтернатних закладів; особам, які перебувають у конфлікті з законом; прийомним сім'ям та дитячим будинкам сімейного типу);
- забезпечення впровадження державних соціальних стандартів і нормативів, нових форм, методів та інноваційних технологій проведення соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю.

II. Програма соціальної підтримки, розвитку та становлення сімей, дітей та молоді м. Кіровограда на 2012 рік (далі – Програма)

2. 1. Актуальність Програми

Найкращі закони про права людини і допомогу не давали і не дають потрібних результатів без впровадження в життя на особистісному рівні, без індивідуального підходу до кожної людини, що є суттю соціальної роботи, яка проводиться Кіровоградським міським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (далі Центр).

Як свідчить історичний досвід, потреба у комплексній соціальній роботі особливо зростає в кризові періоди, коли погіршується доля мільйонів людей.

Головне завдання Центру - в тому, щоб допомогти громадянам, сім'ям, соціальним групам, що опинилися у скрутному становищі, розібратися в ситуації і знайти вихід, використовуючи особисту ініціативу, власну працю та наявні ресурси. Крім того, спеціалісти Центру систематизують інформаційні матеріали, законодавчі та інші правові акти, організують їх поширення серед населення. Під час проведення групових заходів та в засобах масової інформації вони надають рекламу соціальних послуг, пропагують ідеї соціальної допомоги і захисту людини, зміцнення і підтримки сім'ї, виховання дітей та підлітків, розвитку гуманних народних традицій.

Орієнтація діяльності Центру на здійснення, посилення та відродження соціальних функцій індивіда чи групи виступає сутнісною характеристикою здійснюваної соціальної роботи: в такому контексті соціальна робота набуває функцій допомоги у здійсненні процесу соціалізації, який саме і націлений на підготовку людини до реалізації нею соціальних функцій у широкому діапазоні різноманітних сфер соціального життя.

2. 2. Мета Програми

Метою Програми є сприяння у задоволенні соціальних потреб сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги; забезпечення шляхом реалізації комплексу заходів соціального захисту, підтримки та соціальної реабілітації, поліпшення матеріальних та соціальних умов проживання, стимулювання до здорового способу життя різних категорій сімей, дітей та молоді – мешканців міста Кіровограда, реалізація державної та молодіжної політики у сфері соціальної роботи з сім'єю, дітьми та молоддю.

2. 3. Завдання Програми

Головним завданням Програми є надання соціальних послуг сім'ям, дітям та молоді, а саме:

- надання комплексу соціальних послуг та забезпечення соціального супроводу сімей, які опинились в складних життєвих обставинах;
- здійснення заходів, спрямованих на підготовку до самостійного життя, соціальну адаптацію учнів старших класів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, випускників інтернатних закладів, забезпечення їх соціального супроводу;
- профілактика раннього соціального сирітства;
- забезпечення функціонування та розвитку прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу;
- здійснення соціальної підтримки ВІЛ-інфікованих осіб з числа сімей, дітей та молоді;
- забезпечення соціальної підтримки та здійснення соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями;
- профілактика шкідливих звичок, девіантної поведінки, соціально-небезпечних хвороб серед дітей та молоді, популяризація здорового способу життя;
- забезпечення соціальної підтримки, сприяння соціальній адаптації та здійснення соціального супроводу неповнолітніх та молоді, звільнених з місць позбавлення волі.

2. 4. Об'єкти Програми

1. Сім'ї, які знаходяться в складних життєвих обставинах, а саме: неблагополучні, малозабезпечені, багатодітні, студентські сім'ї, а також сім'ї, членами яких є умовно засуджена молодь, молодь з функціональними обмеженнями, неповнолітні, що відбувають покарання або повертаються з місць позбавлення волі, неповнолітні, схильні до скоєння правопорушень і стоять на внутрішньошкільному обліку, неповнолітні, що вживають наркотичні речовини та алкоголь, ВІЛ – інфіковані особи та прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу.

2. Діти – сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, особи з їх числа, вихованці шкіл – інтернатів та дитячих будинків.

3. Матері новонароджених, які мають намір відмовитись від дитини.

4. Неповнолітні та молодь, які скоїли злочин і відбувають покарання в місцях позбавлення волі або повертаються з них, умовно засуджені неповнолітні, неповнолітні, які перебувають під слідством, неповнолітні та молодь з функціональними обмеженнями, студентська молодь.

5. Діти та молодь з особливими потребами.

6. Споживачі наркотичних речовин.

2. 5. Фінансування заходів щодо реалізації Програми

Обсяги необхідного фінансування складають 120 тис. 00 грн. (джерела та обсяги фінансування заходів Програми соціальної підтримки, розвитку та становлення сімей, дітей та молоді м. Кіровограда на 2012 рік додаються).

2. 6. Очікувані результати

Проведення заходів та надання якісних соціальних послуг окремим категоріям населення м. Кіровограда дасть можливість:

- запобігти поширенню раннього соціального сирітства, скоєнню злочинів, правопорушень, рецидиву неповнолітніми та молоддю;
- покращити соціальний стан сімей, які опинились у складних життєвих обставинах;
- сприяти соціальній адаптації дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до самостійного життя;
- запобігти поширенню негативних явищ в дитячому та молодіжному середовищі;
- зменшити ризик захворюваності на ВІЛ/СНІД серед ін'єкційних споживачів наркотиків та запобігти випадковому зараженню;
- допомогти дітям та молоді з функціональними обмеженнями щодо соціальної адаптації у суспільстві;
- сприяти прийомним батькам та вихователям ДБСТ у вирішенні психолого – педагогічних проблем між батьками та дітьми;
- поширювати та розвивати волонтерський рух на території м. Кіровограда;
- допомагати молодим сім'ям, студентським сім'ям уникнути розірвання шлюбів;
- сприяти формуванню у дітей та молоді навичок та пріоритетності здорового способу життя;
- забезпечити подальше функціонування системи психологічної, соціально-педагогічної, соціально-медичної, соціально-економічної, інформаційної та юридичної допомоги неповнолітнім, сім'ям, дітям та молоді через спеціалізовані служби та формування;
- знизити рівень негативних проявів та запобігти правопорушенням у дитячому і молодіжному середовищі, формувати відповідний стереотип поведінки дітей та молоді, створити передумови для ведення здорового способу життя;
- створити передумови для попередження причин виникнення складних життєвих обставин, сприяти відновленню соціального потенціалу сім'ї в суспільстві для якісного виконання нею своїх функцій та запобігти ранньому соціальному сирітству.

2. 7. Партнери по реалізації Програми, з якими укладено угоди про співпрацю:

1. Управління Державного департаменту України з питань виконання покарань в Кіровоградській області
2. Кримінально – виконавча інспекція Кіровського району м. Кіровограда Управління Державного департаменту України з питань виконання покарань в Кіровоградській області
3. Кримінально – виконавча інспекція Ленінського району м. Кіровограда Управління Державного департаменту України з питань виконання покарань в Кіровоградській області
4. Управління охорони здоров`я Кіровоградської міської ради
5. Кіровоградський міський відділ УМВС України в Кіровоградській області
6. Кіровоградський міськрайонний центр зайнятості Міністерства праці та соціальної політики України
7. КЗ «НВО «Загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів з утриманням дітей-сиріт та класами для дітей зі зниженим зором – Центр позашкільного виховання Кіровоградської міської ради Кіровоградської області»
8. Кіровоградський міський соціальний гуртожиток для дітей сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування
9. Кіровський відділ міліції Кіровоградського міського відділу УМВС України в Кіровоградській області
10. Ленінський відділ міліції Кіровоградського міського відділу УМВС України в Кіровоградській області
11. Кіровоградський обласний наркологічний диспансер Управління охорони здоров`я Кіровоградської обласної державної адміністрації
12. Кіровоградський дитячий будинок інтернатного типу для дітей дошкільного та шкільного віку з компенсуючими групами «Барвінок»
13. Кіровоградське міське управління юстиції
14. Кіровоградське обласне відділення Всеукраїнської мережі людей, що живуть з ВІЛ/СНІДом
15. Кіровоградський будівельний технікум
16. Міська організація Товариства Червоного Хреста
17. Управління освіти Кіровоградської міської ради
18. Пологові будинки № 1, 2
19. Управління праці та соціального захисту населення Ленінської районної у м. Кіровограді ради
20. Управління праці та соціального захисту населення Кіровської районної у м. Кіровограді ради

21. Кіровоградська виправна колонія № 6 Державного департаменту України з питань виконання покарань в Кіровоградській області

22. Служба у справах дітей виконавчого комітету Кіровоградської міської ради

2. 8. Критерії оцінки результатів реалізації Програми

Соціальна робота, яка здійснюється Кіровоградським міським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служить меті самоорганізації, самопізнання, самоствердження територіальної громади, утворенню сприятливіших умов життя і виживання, захисту прав та інтересів. Це виявлення зв'язку і контактів між людьми, що посідають різне становище у суспільстві та його соціальній структурі. Таким чином, саме формування простору для соціального партнерства, життєзабезпечення соціальних груп, колективу, сім'ї, індивіда, забезпечення діяльності соціальної сфери з її функцією відтворення, розвитку суспільства і особистості як творця власного життя і є основним критерієм оцінки успішності реалізації Програми соціальної підтримки, розвитку та становлення сімей, дітей та молоді м. Кіровограда на 2012 рік.

Директор
Кіровоградського міського
центру соціальних служб
для сім'ї, дітей та молоді

О. Краснокутський